

Ordförandebeslut- Tjörns kommuns yttrande över promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga (Diarienummer A2016/01307/I)

Bakgrund

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2016 att man avsåg att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten gällande flyktingmottagandet. Arbetsmarknadsdepartementet har nu tagit fram en promemoria där ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga beskrivs. Promemorian har sänts ut på remiss. Tjörns kommun är ej remissinstans men förslaget påverkan på kommunen är stor varför kommunen väljer att yttra sig.

Ärendet

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2016 att man avsåg att återkomma med förslag för att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten gällande flyktingmottagandet. Arbetsmarknadsdepartementet har nu tagit fram en promemoria där ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga beskrivs. Departementet konstaterar att den stora ökningen av antalet ensamkommande barn under 2015 medför utmaningar för kommunerna. Det är viktigt att värna kvalitet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Samtidigt måste regelverken ta hänsyn till kommunernas förutsättningar och bidra till en effektiv användning av skattemedel. Vidare skriver departementet att dagens system för ersättning till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn och unga är inte ändamålsenligt utan har lett till ett svåröverskådligt regelverk som även är administrativt betungande. Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn och unga bör därför i större utsträckning än i dag utgöras av schabloner.

Promemorian har sänts ut på remiss. Tjörns kommun är ej remissinstans men förslaget påverkan på kommunen är stor varför kommunen väljer att yttra sig.

Kommunens ställningstagande är i huvudsak att en reform i den storleken som förslaget innebär inte är realistiskt att genomföra till den 1 januari 2017. En rimlig omställningstid kunde istället vara 2-3 år. Om föreslagen förändring skulle träda ikraft till den 1 januari 2017 så kommer detta ge betydande ekonomiska konsekvenser för kommunen. Med det nya ersättningssystemet som föreslås skulle Tjörns kommun få en minskad intäkt med drygt 29 miljoner kr för år 2017 än vad som varit fallet med samma andel barn/unga och nuvarande ersättningssystem. Remissvar ska vara insänt senast 24 augusti. Då nästa KSAU är den 25 augusti behövs ett ordförandebeslut.

Ordförandens beslut

I egenskap av Kommunstyrelsens ordförande beslutar jag att Tjörns kommun avger nedanstående remissvar gällande promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga (Diarienummer A2016/01307/I)

Tjörns kommuns yttrande över promemoria om ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga (Diarienummer A2016/01307/I)

Sammanfattning

Tjörns kommun lämnar genom detta yttrande synpunkter på förslaget gällande nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga som för närvarande ligger på remiss. I sin helhet så är kommunens ställningstagande att en reform i den storleken som förslaget innebär inte är realistiskt att genomföra till den 1 januari 2017. En rimlig omställningstid kunde istället vara 2-3 år. Om föreslagen förändring skulle träda ikraft till den 1 januari 2017 så kommer detta ge betydande ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Bakgrund

Tjörn har under 2015 fått anvisat en hög andel ensamkommande, i proportion till kommunstorlek och i jämförelse med många andra kommuner. Detta har inneburit att förvaltningen under väldigt kort tid fått omorganisera genom uppstart av ny avdelning och med sex nya boenden, lämpligt utformade att bedriva som HVB-hem. I samband med detta har ett flertal chefer och medarbetare under ett begränsat tidsintervall rekryterats. Kostnaderna för att driva dessa boende ersätts av staten utifrån befintligt ersättningssystem, där kommunen eftersöker pengar för de ensamkommande som anvisats kommunen. Enligt ekonomiska beräkningar täcker de statliga ersättningarna i nuläget knappt de kostnader som detta har medfört. I regeringskansliets promemoria "Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga" lämnas förslag på

förändringar av nuvarande ersättningssystem vilket planeras att införas den 1 januari 2017.

Ställningstagande

Tjörns kommuns yttrande till Promemorian begränsas till de delar av förslaget som ger konsekvenser, eller som kan antas ge konsekvenser för socialförvaltningen i Tjörns kommun. Uppenbart är att det nya ersättningssystemet ger stora ekonomiska konsekvenser och att införa förslaget fr.o.m. 1 januari 2017 inte är realistiskt med tanke på de stora förändringar i organisationen detta innebär. En omställningstid på 2-3 år är rimligare utifrån att den utformning av våra verksamheter som inrättades och bemannades upp under 2015-2016 inte under några omständigheter kan omvandlas till annan form av boende under den tid som återstår av 2016 eller under nästkommande år. Vad gäller förslaget om ett nytt schablonsystem för att underlätta administrativa bördan motsätter sig inte kommunen förslaget, men det bör förtydligas på vilket sätt detta ska utformas. Nedan beskrivs ytterligare inom vilka områden som kommunen har synpunkter, samt kommunens ställningstaganden. Synpunkterna följer de numrerade rubrikerna i enighet med Promemorians disposition.

1.6 Behovet av administrativ förenkling

Tjörns kommun motsätter sig inte förslaget att rent principiellt ändra i systemet för att förenkla både för kommunen och för Migrationsverket när det gäller dagens ersättningssystem. Vi ser positivt på förslaget då själva handläggningen av ersättningar enligt nuvarande ersättningssystem är tidsödande. Det är dock otydligt för kommunen hur föreslagen förändring ska bidra till bättre planeringsförutsättningar. Förslaget tydliggör inte heller på vilket sätt kommunen kommer att slippa ligga ute med kostnader i väntan på ersättning från Migrationsverket när det gäller de olika ersättningsdelarna.

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Enligt förslaget ska nuvarande ersättning för obelagda platser på 1600 kr tas bort. Istället ska kommunen kunna ersättas med 7 dagar för obelagda platser för samtliga asylsökande ensamkommande barn som kommunen beräknas få anvisade i enlighet med Migrationsverkets fastställda andel för kommunen. Detta för att ha beredskap och vissa marginaler för att ta emot nya barn. Kommunens synpunkt på förslaget är att detta behöver förtydligas. Som det beskrivs i Promemorian är det svårt att se vilka konsekvenser de förändrade förutsättningarna ger. Dels är det inte tydligt vad som ska ersättas. Är det enbart de obelagda platserna? Är det per anvisat barn? Den anvisningsmodell som gäller från 1 april i år säger inget om antal anvisningar, utan enbart andel i promille, baserat på exempelvis folkmängd, tidigare mottagande av ensamkommande barn etc.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Tjörns kommun motsätter sig förslaget att ändra ersättningen till schablonersättning på 1350 kr för dygn och barn från den 1 januari 2017, vilket är en minskning med 550 kr/dygn och barn. Den nya ersättningen förutsätter att de flesta av de anvisade ensamkommande barnen redan från 16 års ålder ska vara moget och förberett att klara av att leva i självständigt boende, s.k. stödboende. Kommunen gör inte bedömningen att en betydande andel av de ensamkommande mellan 16-18 år har den mognad som krävs för att kunna placeras i denna boendeform, även om en begränsad andel skulle klara det. På grund av den begränsade tiden för remissyttrandet har en utredning kring hur stor andel av de ensamkommande barnen som inte har behov av sådana insatser som motiverar en placering i HVB eller familjehem kunnat göras. Förutom att barnets mognad kan begränsa en sådan placering kan det också finnas trauma eller andra skäl till att stödboende inte lämpar sig utifrån barnperspektivet och FN:s konvention om barnets rättigheter. En försämring av ersättningen till ensamkommande barn är ett incitament till kommunerna, och indirekt handläggarna att inom ramarna för kommunens begränsade resurser fatta beslut som inte utgår ifrån barnets bästa. Förslaget innebär troligtvis också en utökad och fördjupad utredning eller uppföljning för handläggarna vilka redan i nuläget har en hög arbetsbelastning. Om bedömning görs att förslaget ska gå igenom, motsätter sig kommunen till att införa förändringen från den 1 januari 2017, en rimlig omställningsperiod kan istället vara 2-3 år.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Tjörns kommun motsätter sig inte förslaget som innebär en ersättning på 750 kr/dygn och ungdom, dvs. en försämring med 1150 kr, men motsätter sig att införa förändringen redan till 1 januari 2017. Att förändringen innebär att det inte längre kommer att krävas en placering med stöd av socialtjänstlagen för att en statlig ersättning ska utbetalas är positivt för kommunen, då handläggarna kan prioritera andra uppgifter. Det är troligtvis så att flertalet av de ensamkommande unga mellan 18-21 år klarar en annan typ av boende än vad som erbjuds idag, men en längre omställningstid behövs för att möjliggöra denna typ av organisering. En av aspekterna kring detta är naturligtvis det kända faktum att kommunerna generellt idag har stora svårigheter att lösa bostadssituationen för ungdomar, såväl de svenska som de ensamkommande. De verksamheter som kommunen byggt upp idag kring våra ensamkommande barn och unga innebär dessutom att vi står med tidsbestämda kontrakt för lokaler med höga hyror. Situationen för den personal som anställts under det senaste året då många barn och unga anvisats till kommunen behöver också tas om hand, genom exempelvis omplaceringar och/eller uppsägningar.

Ekonomiska konsekvenser för Tjörns kommun om förslaget om nytt ersättningssystem genomförs från 1 januari 2017

Utifrån det antal ensamkommande barn och unga som blivit anvisade till kommunen idag, ser kommunen följande ekonomiska konsekvens om förslaget skulle gå igenom till den 1 januari 2017. Beräkningen grundar sig på det antal som finns idag inom de olika åldersspannen (relevant här är ju att tänka hur många som är 18 år eller äldre i nuläget), för att göra en jämförelse med år 2017, vid en oförändrad verksamhet men där ytterligare ett antal blivit 18 år. **Med det nya ersättningssystemet skulle Tjörns kommun få en minskad intäkt med drygt 29 miljoner kr för år 2017 än vad som varit fallet med samma andel barn/unga och nuvarande ersättningssystem.** Beräkningen har inte tagit hänsyn till ev. nya anvisade, men då vissa beräknas försvinna från verksamheterna av naturliga skäl borde detta jämna ut sig.

Martin Johansen
Kommunstyrelsens ordförande
Tjörns kommun

